

Nieuwe wegen naar zaligheid

Naast martelaarschap en deugdzaamheid leidt ook zelfopoffering naar eer der altaren heiligmakend

- ▶ Paus verfijnt regels procedure voor zaligverklaring
- ▶ Bij meest recente zaligverklaarden veel martelaren uit de twintigste eeuw
- ▶ Geen kerkpolitieke achtergrond

Erik DE SMET

Met een apostolische brief opende paus Franciscus op 11 juli nieuwe wegen om heilig te worden. Naast het martelaarschap en de heldhaftige deugdzaamheid wordt voortaan ook zelfopoffering uit liefde voor een ander een aparte status die tijdens een zaligverklaringsproces aan een gelovige kan worden verleend.

Uit de zaligverklaringen die deze paus goedkeurde, blijkt diens aandacht voor nieuwe vormen van martelaarschap, zoals de missionarissen die in 1991 in Peru door linkse terroristen werden vermoord of de Indiase zuster Mariam Vattalil die in 1995 werd gedood wegens haar inzet voor de armen. Op Instagram bracht Franciscus een opmerkelijk huldebtoon aan de Franse priester Jacques Hamel. Op 26 juli laatst, de dag waarop de geestelijke in 2016 door islamitische extremisten in zijn dorpskerk werd vermoord, verspreidde de paus een foto waarop hij bidt bij een foto van Hamel met het onderschrift: „Laten we hem gedenken, zoals vele martelaren van onze tijd, die hun leven gaven voor anderen.”

Hamel's bisschop, mgr. Dominique Lebrun, verwacht dat het slechts enkele jaren zal duren al-

vorens de Kerk instemt met de verering van de priester. De paus gaf alvast de toelating de procedure daartoe drastisch in te korten. Opmerkelijk is ook dat de bisschop nooit het woord 'martelaar' gebruikt voor *père* Hamel, maar de paus wel.

„Het was Johannes-Paulus II die het begrip 'martelaren van onze eeuw' lanceerde”, zegt kerkhistoricus Jan De Volder „Dat had te maken met zijn persoonlijke geschiedenis en zijn ervaringen met de vervolgingen door nazi's en nadien communisten. In de klassieke opvatting moet voor de erkenning van het martelaarschap vaststaan dat de moordenaars handelden *in odium fidei*, uit haat jegens het christelijke geloof. Voor Jacques Hamel gaat dat beslist op. Zijn moordenaars gooiden het kruis en de paaskaars op de grond en bewerkten het altaar met messen.”

„De derde weg van de paus beantwoordt aan vraag van het kerkvolk”

Samen verklaarden de drie laatste pausen 1.706 slachtoffers van de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) zalig als martelaren, van wie zevenhonderd door Franciscus. Jan De Volder: „Priesters en religieuzen waren in Spanje het slachtoffer van een antiklerikale stroming. Politiek speelde zeker een rol, maar Rome stelt toch dat zij stierven door haat jegens het geloof. Bij de vervolgingen door de nazi's ligt dat moeilijker. De in 1982 heilig verklaarde pater Kolbe gaf zichzelf in Auschwitz op om te sterven in de plaats van een ander, terwijl je het martelaarschap eigenlijk niet mag

nastreven. Werd hij wel gedood uit haat jegens het geloof? 'Martelaar van de naastenliefde', zo noemt de Kerk Kolbe.”

Hetzelfde geldt voor de antimaffiapriester Don Pino Puglisi, die in 2013 als martelaar werd zalig verklaard, maar wiens moordenaars gedoopte katholieken waren, en voor aartsbisschop Romero, die om politieke redenen werd vermoord en in 2015 werd zalig verklaard.

Paus Franciscus opent nu dus een derde weg naast het klassieke martelaarschap en de heroïsche beleving van de christelijke deugden. Volgens Jan De Volder duurde de zaligverklaring van pater Damiaan meer dan een eeuw omdat een derde weg er nog niet was, terwijl de eigenwijze Damiaan bij zijn dood in 1889 door de pers reeds als heilige werd bestempeld.

„De weg die paus Franciscus opent, beantwoordt aan een vraag van het kerkvolk”, meent De Volder. „De religieuzen die in 2014 bij ebolapatiënten in Afrika bleven en aan de ziekte stierven, vallen onder de nieuwe categorie. Is dat pauselijke kerkpolitiek? Gelovigen zoeken sprekers bij God en voorbeelden voor hun leven. Onlangs nog was ik in *père* Hamels parochiekerk en je merkt dat de mensen hem nu al vereren als een heilige.”

Paus Franciscus besliste reeds eerder de kosten die Rome aanrekent voor een zalig- en heiligverklaring te beperken, zodat ook figuren zonder geldschietters achter zich een kans maken. Volgens de krant *The Economist* kost zo'n Vaticaanse procedure al gauw 250.000 euro.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Tijd

„ Een van de grootste paradoxen van onze hedendaagse samenleving schuilt in onze beleving van de tijd. Veel mensen hebben voortdurend het gevoel dat ze te weinig tijd hebben. Te weinig tijd voor hun gezin, voor het werk, voor de moestuin of om te sporten. Nochtans hebben we meer vrije tijd dan ooit tevoren. Waarom botst dat feit dan met ons aanvoelen?

Nuchter bekeken hadden onze voorouders het drukker dan wij. Uit onderzoek blijkt dat we vandaag minder uren werken dan ooit voorheen. Wij kennen kortere werktijden, betaalde vakanties, weekends en tijdscrediet. Bovendien daalde het aantal uren dat we besteden aan huishoudelijke taken, met dank aan de wasmachine, de droogkast, de vaatwasser, de microgolfoven en allerlei kant-en-klare voedingsmiddelen. We kunnen ook – dankzij de dienstcheques – meer dan ooit een beroep doen op huishoudelijke ondersteuning. Vroeger konden enkel de rijken zich dat veroorloven.

Bij dat alles past een kanttekening. Wanneer het gaat over onze tijdsbesteding, bestaan er aanzienlijke verschillen tussen mannen en vrouwen. Vrouwen besteden nog altijd heel wat meer uren aan huishoudelijke taken en aan de opvoeding van de kinderen. Mannen werken een vergelijkbaar aantal uren extra op de arbeidsmarkt. Mannen hebben wat meer vrije tijd dan vrouwen, terwijl vrouwen iets meer slapen en wat meer tijd uittrekken voor persoonlijke verzorging. Al bij al groeit de tijdsbesteding van mannen en vrouwen toch steeds meer naar elkaar toe. En voor beide groepen geldt: we werken minder dan onze voorouders en we hebben meer vrije tijd.

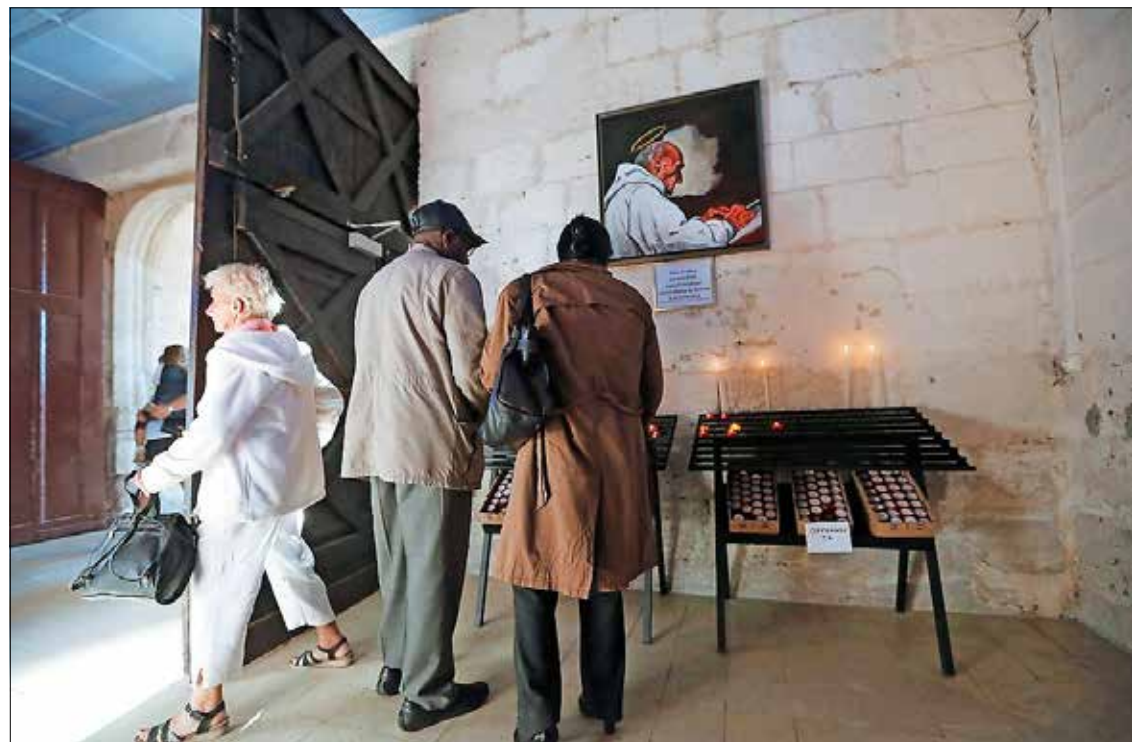
Die feitelijke vaststelling is in strijd met ons gevoel. We hebben immers de indruk dat we permanent van hot naar haar lopen, dat we alles tegelijk moeten doen, dat er altijd een deadline is, dat we onvoldoende tijd hebben voor onszelf. We wanen ons circusartisten die tien borden tegelijk op stokjes draaiende moeten houden. Het gevolg? We voelen ons gestrest en overwerkt. Almaar meer mensen gaan geestelijk of lichamelijk kopje onder en moeten noodgedwongen afhaken. Het aantal burn-outs en depressies beleeft een historische piek.

Het valt niet mee een sluitende verklaring te vinden voor de kloof tussen onze objectieve tijdsbesteding en ons subjectieve tijdsgevoel. Worden we op de arbeidsmarkt uitgeperst door prestatiedruk of leggen we te veel druk op onszelf? Wordt er te veel van ons verwacht of koesteren we zelf te hoge verwachtingen? We hebben allemaal het gevoel dat we moeten uitblinken, terwijl we misschien zouden moeten ijveren voor het recht om gewoon middelmaat te zijn.

Zelfs de momenten waarop we ons ontspannen, zijn vaak gericht op competitie en prestatie. Gewoon even joggen, tuinieren of kokkerellen volstaat niet meer. We delen onze recordtijden via Facebook of gooien plaatjes van een perfecte moestuin of hoogstaande gerechtjes op Instagram. Wat ontspanning zou moeten zijn, wordt een dwangmatige poging om steeds beter te doen. Overigens, doordat we permanent online zijn, vermengen we zelf alle vormen van tijdsbesteding. Waar eindigt ons werk? Waar begint onze tijd voor gezin of ontspanning? Een klassieke weekindeling, met respect voor de zondagsrust, is nog zo gek niet.

Willen we de tijd opnieuw onder controle krijgen, dan moeten we in ons hoofd beginnen. We kunnen pas echt het gevoel krijgen dat we tijd voor iets hebben, als we er zelf tijd voor maken. Met onverdeelde aandacht. We hebben momenten nodig die we honderd procent besteden aan ons gezin, aan onze hobby, aan rust of stilte. Voor wie daar moeite mee heeft alvast dit advies: probeer eens op zondag naar de mis te gaan. Dan heeft u alvast één keer per week een zalig onverstoord uurtje.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

De vorig jaar vermoorde Franse priester Jacques Hamel wordt al volop vereerd. © Belga Image